

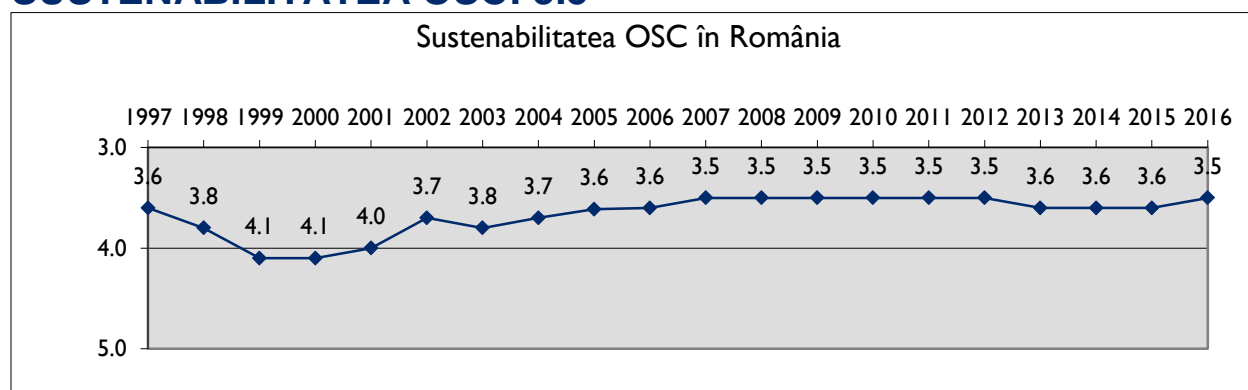

INDEXUL SUSTENABILITĂȚII ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE 2016 – ROMÂNIA

EDIȚIA A XX-A – IULIE 2017

SUSTENABILITATEA OSC: 3.5

În 2016, societatea civilă din România a fost influențată cu precădere de agenda reformatoare a guvernului tehnocrat, al cărui mandat s-a desfășurat până la finalul anului 2016 și din care au făcut parte o serie de experți ai OSC (organizații ale societății civile) și activiști. Prioritățile reformei au inclus transparentizarea procesului decizional la nivelul guvernului, cu inițiative notabile pentru creșterea

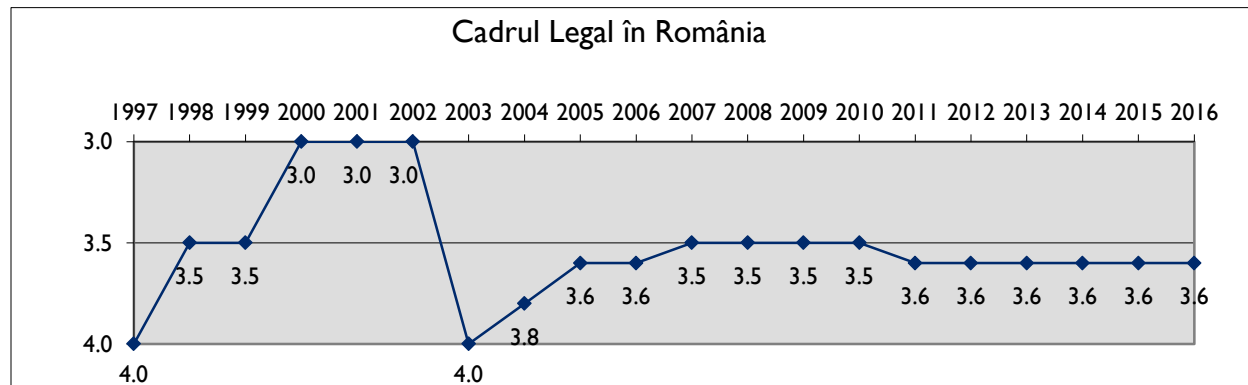
transparenței procesului electoral și creșterea competitivității și transparenței în desemnarea managerilor de spitale, școli și companii de stat.

Pe parcursul anului au avut loc alegeri locale în luna iunie și parlamentare în luna decembrie. O bună parte a campaniilor electorale au inclus subiecte precum corupția, insinuările că George Soros a promovat interese străine prin ONG-urile finanțate, precum și un referendum pentru modificarea constituției în sensul restricționării definiției familiei ca fiind uniunea dintre un bărbat și o femeie. Cu un program de guvernare ce includea măsuri economice de dreapta și un discurs electoral despre protejarea identității naționale, Partidul Social Democrat a câștigat alegerile parlamentare și a obținut rezultate bune în alegerile locale, de asemenea. Alegerile au marcat apariția Uniunii Salvați România, înființată de un fost lider al unei organizații neguvernamentale, cu un program de guvernare concentrat pe stoparea corupției și creșterea transparenței guvernamentale, ce a obținut aproape 9% din voturi în alegerile parlamentare.

Sustenabilitatea OSC s-a consolidat în 2016, cu îmbunătățiri din punct de vedere al capacității de advocacy și imaginii publice. OSC au influențat în mod semnificativ politicile publice, și – în ciuda îndeșirii acuzațiilor de influență străină – au obținut mai multă vizibilitate în mass-media și mai multă apreciere din partea guvernului. În plus, procesul de înregistrare a unui ONG s-a simplificat în 2016, iar perspectivele OSC de mărire a veniturilor s-au îmbunătățit prin adoptarea unor reglementări legislative ce au definit întreprinderile sociale și au oferit acces la bunurile indisponibilizate prin hotărâre judecătorească.

Registrul Național al Organizațiilor Neguvernamentale includea la finalul anului 97.208 de organizații oficial înregistrate, indicând o creștere de 596 față de decembrie 2015. Oricum, este posibil ca organizațiile înregistrate în 2016 să nu fie înscrise în registru până în 2017, întrucât nu există un termen limită pentru actualizarea acestuia de către judecătorii. În plus, baza de date a fost revizuită în 2016 și au fost eliminate multe OSC care se desființaseră. Cele mai multe organizații sunt asociații (77.439) și fundații (17.713).

CADRUL LEGAL: 3.6

Cadrul legal al OSC nu s-a modificat semnificativ în 2016, deși s-au înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește înregistrarea și posibilitățile de mărire a veniturilor.

Înregistrarea asociațiilor – cea mai comună formă juridică a ONG-urilor – a devenit mai facilă întrucât capitalul necesar la înregistrare a fost redus cu 80%. Cu toate acestea, procesul de înregistrare încă necesită un timp semnificativ și implică proceduri complexe. Rezervarea unei denumiri prin intermediul Ministerului Justiției poate dura până la 20 de zile, iar procesul de înregistrare, care poate fi realizat doar de judecătoria locală, poate dura până la 45 de zile. În luna iulie, guvernul a lansat o dezbatere publică

referitoare la dificultățile întâmpinate de înregistrarea OSC și de funcționarea Registrului Național al ONG-urilor. Deși OSC-urile au propus mai multe soluții viabile, până la sfârșitul anului nu s-au luat măsuri concrete pentru schimbarea procedurilor oficiale.

Legea 544/2001, privind accesul la informațiile de interes public, a fost modificată în luna iulie când au fost incluse și organizațiile neguvernamentale de utilitate publică (care pot fi asociații, fundații sau federații) în domeniul de aplicare al legii. Aceste OSC-uri, ce sunt aproximativ 1.400, au primit preponderent acest statut fără un proces transparent de aplicare, iar acum trebuie să furnizeze oricărei părți cointeresate o gamă foarte largă de informații cu privire la activitatea lor. Prin acest fapt se dorea creșterea transparenței societății civile. În plus, după consultarea cu un număr ridicat de OSC-uri, guvernul a clarificat neconcordanțele în implementarea legii și a unificat standardele de furnizare a informațiilor publice de către autoritățile publice. În timp ce OSC-urile din România văd legea mai degrabă drept o evoluție pozitivă, astfel de legi sunt considerate problematice în majoritatea țărilor și nu este încă clar impactul acestor schimbări.

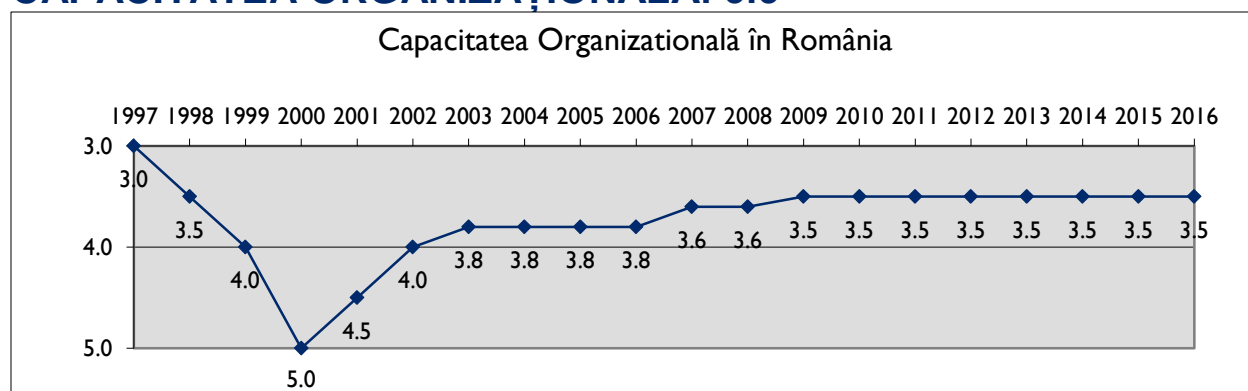
OSC-urile sunt libere să își desfășoare activitatea, în limitele legii. Spre deosebire de anul 2015, în 2016 nu au fost raportate incidente de hărțuire a OSC-urilor.

OSC-urile, sindicatele și patronatele sunt scutite de taxe pe veniturile generate de activități economice de până la 20.000\$ pe parcursul unui an fiscal, maxim 10% din venitul total neimpozat. Veniturile din finanțări nerambursabile și sponsorizări nu sunt impozitate. Companiile pot beneficia de o deducere pentru sponsorizările lor de până la 20% din impozitul pe profit datorat sau până la 0,5% din cifra de afaceri anuală, în funcție de valoarea cea mai mică. Donatorii individuali pot alege să direcționeze până la 2% din impozitul pe venit către o OSC, biserică sau către o bursă individuală.

Perspectivile legale de a obține finanțare s-au mai îmbunătățit pentru OSC. În primul rând, în august, au fost adoptate normele metodologice ale Legii economiei sociale, ce definesc întreprinderile sociale și reglementează activitatea acestora. Până la sfârșitul anului, autoritățile au emis 24 de certificate de întreprinderi sociale, permițându-le să acceseze fondurile structurale europene dedicate și serviciile de consultanță în antreprenoriat furnizate de către stat. În al doilea rând, în urma campaniei derulate în 2015 de organizațiile neguvernamentale, conduse de către Centrul pentru Resurse Juridice, guvernul a creat o agenție publică pentru administrarea bunurilor indisponibilizate prin ordin judecătoresc. În decembrie, guvernul a adoptat regulamentul de funcționare a agenției, iar potrivit acestuia 15% din fondurile gestionate vor fi dedicate OSC-urilor. În ultimul rând, la începutul toamnei, guvernul a inițiat consultări ale societății civile pentru modificarea Legii 350/2005 privind acordarea fondurilor publice, cu toate acestea nu s-a ajuns la concluzii clare până la sfârșitul anului. OSC-urile au dreptul să concureze pentru fonduri publice.

Consultanța juridică pentru OSC-uri este disponibilă, însă în mică măsură în comparație cu nevoile reale. De exemplu, serviciile juridice pro bono ar fi de ajutor OSC-urilor din domeniul serviciilor sociale pentru a-și îmbunătăți accesul la serviciile publice. OSC-urile din zonele rurale ale țării nu dispun, de asemenea, de acces la expertiză juridică pentru a rezolva diferitele situații de interes public cu care se confruntă.

CAPACITATEA ORGANIZAȚIONALĂ: 3.5

Capacitatea organizațională a OSC nu s-a modificat semnificativ în 2016.

Din cauza nivelului scăzut al încrederii publice în acest sector, OSC-urile nu primesc sprijin local semnificativ pentru inițiativele și proiectele lor. Eforturile OSC-urilor de consolidare a unor grupuri țintă fidele nu sunt constante, iar unele ONG-uri nu încă nu apreciază suficient importanța încurajării participării cetățenilor la activitățile lor. Cu toate acestea, raportul României din Indexul de Transformare al Bertelsmann Stiftung (ITB), pentru perioada februarie 2013 - ianuarie 2015, relevă faptul că “odată cu îmbunătățirea standardelor de viață, creșterea sectorului de servicii și a standardelor pentru educație, cresc și clientela și grupul țintă pentru activitatea OSC și ocuparea forței de muncă”. Unele organizații neguvernamentale contribuie la consolidarea grupurilor civice și la promovarea modelelor de dezvoltare comunitară. De exemplu, Centrul de Resurse pentru Participare Publică (CeRe) a oferit instruire și coaching în mobilizarea comunității pentru patru grupuri de cetățeni din București în 2016.

Multe organizații neguvernamentale au planuri de dezvoltare strategică, care însă sunt dificil de implementat din cauza lipsei de continuitate și predictibilitate a finanțării. Organizațiile mai mici sunt mai puțin capabile să elaboreze planuri strategice, deoarece nu dispun de resurse financiare și de cunoștințe în acest domeniu. În plus, marea majoritate a acestor OSC-uri sunt preocupate de probleme pe termen scurt, cum ar fi finanțarea și respectarea legislației, și nu strategiile pe termen lung.

În majoritatea organizațiilor, angajații sunt responsabili de managementul organizațional, fără implicarea semnificativă a membrilor consiliilor de administrație. Organizațiile mai mici nu au consilii directorate separate de echipele executive, membrii consiliilor lor directorate sunt implicați direct în implementarea proiectelor și, deseori, sunt parte din personalul remunerat.

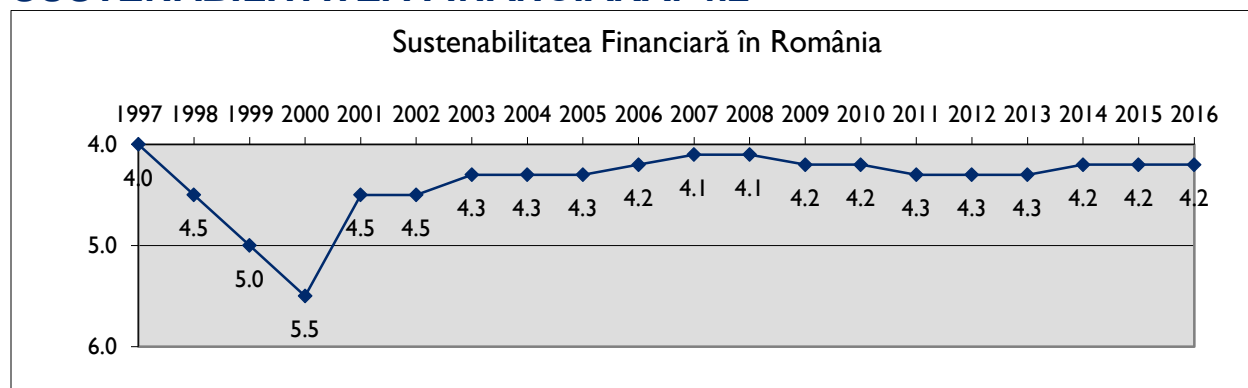
Majoritatea OSC-urilor găsesc dificilă menținerea personalului permanent plătit, în special din cauza pauzei de la finanțare europeană în 2016. În plus, o serie de profesioniști au părăsit sectorul pentru diverse organisme guvernamentale în cursul anului, datorită relațiilor mai bune între OSC-uri și guvernul tehnocrat.

Conform indicelui World Giving 2016, doar 7% dintre respondenți au raportat în 2015 că au participat la acțiuni voluntare în ultima lună, la același nivel ca în ultimii doi ani. Cu toate acestea, există un potențial de creștere în acest domeniu: în 2016, potrivit Ghidului Federației Volum, 69% dintr-un eșantion de OSC-uri foarte active au raportat că, în ultimii trei ani, numărul voluntarilor implicați în activitățile lor a crescut. Mai mult, 76% dintre OSC-uri au declarat că dețin proceduri de monitorizare și evaluare a voluntarilor.

În timp ce, în general, OSC-urile dispun de echipamentele de birou de care au nevoie pentru activitățile lor curente, potrivit unui studiu TechSoup din 2016, acestea ar trebui să își dubleze numărul de computere pe care le dețin în prezent. Între 2014 și 2016, OSC-urile au putut achiziționa echipament în cadrul celor

390 de proiecte finanțate de Fondul ONG, parte a Granturilor SEE, și a nouăzeci și patru de proiecte din cadrul Fondului tematic pentru participarea societății civile al Programului de cooperare elvețiano-român. În plus, unele instituții și companii, cum ar fi Banca Mondială și Telekom, donează echipamente noi sau folosite OSC-urilor. De exemplu, Renault a donat 500 de computere, pe care Ateliere fără Frontiere le-a reparat și oferit organizațiilor, precum și instituțiilor din domeniul social, educațional sau cultural.

SUSTENABILITATEA FINANCIARĂ: 4.2

Sustenabilitatea financiară a OSC-urilor a rămas neschimbată în 2016, finanțarea privată atenuând absența surselor tradiționale de finanțare, cum ar fi Granturile SEE și Norvegiene și fondurile structurale europene. În timp ce OSC-urile au surse de finanțare diverse, majoritatea fondurilor continuă să fie bazate pe proiecte, ceea ce le limitează stabilitatea financiară.

OSC au două modalități de a accesa fondurile publice: granturi din fonduri naționale și europene și subvenții pentru servicii sociale furnizate de OSC-uri. Potrivit unui raport al Ministerului pentru Consultare Publică și Dialog Civic, în 2016, ambele tipuri de fonduri au scăzut: până în septembrie 2016, 45 milioane USD au fost alocate pentru granturi dedicate OSC, comparativ cu 53 milioane USD în 2015, în timp ce 4.3 milioane USD au fost alocate pentru subvenții, comparativ cu 4.9 milioane USD în 2015.

În timp ce situația variază de la o comunitate la alta, OSC-urile primesc, în general, finanțare limitată din bugetele administrației publice locale. În 2016, municipiul Iași a lansat un program anual de granturi pentru proiectele publice locale propuse de OSC, cu un buget total de 430.000 USD. Primăria din Piatra Neamț a alocat 250.000 de USD pentru o inițiativă similară. Cu toate acestea, în multe alte comunități nu există informații despre nivelurile de finanțare ale OSC. OSC-urile furnizoare de servicii sociale au mai multe șanse să obțină finanțare din bugetele locale decât cele care se concentrează pe dezvoltarea participării civice sau lucrează în domenii culturale și educaționale.

Potrivit unui studiu realizat de Asociația pentru Relații Comunitare (ARC), veniturile provenite din filantropia locală și corporativă au reprezentat în 2015 peste 75% din bugetele anuale pentru 21% din OSC-uri; și sub 10% din bugetul anual pentru 37% din OSC-uri. În plus, raportul constată că, în anul anterior, 63% dintre adulți au făcut cel puțin o donație financiară unei OSC, unei biserici, școli, spital sau unui individ, dar numai 22% dintre aceștia au donat ONG-urilor. Această cifră este în concordanță cu datele din indexul World Giving 2016, care arată că 21% dintre români au declarat că au donat organizațiilor de caritate în luna precedentă în 2015, față de 24% în 2014.

Potrivit Agenției Naționale de Administrare Fiscală, în anul 2015 aproximativ 1,8 milioane din 6,1 milioane de contribuabili au folosit mecanismul de 2%, care permite persoanelor fizice să doneze 2% din impozitul pe venit către o organizație non-profit, instituție religioasă sau bursă școlară, atunci când și-au încheiat anul fiscal 2014 din punct de vedere al impozitelor. Drept urmare, 27,956 entități au beneficiat de direcționări în valoare totală de 36 milioane USD. Din cauza timpului necesar pentru procesarea acestor direcționări, OSC-urile au început să primească aceste fonduri la sfârșitul anului 2015.

Comaniile private continuă să reprezinte o sursă importantă de finanțare pentru OSC-uri. ING, Raiffeisen Bank, OMV Petrom, Kaufland, Vodafone și Orange susțin în continuare activitățile acestora. De exemplu, Kaufland a oferit 75% din fondurile necesare Hospice Casa Speranței pentru a deschide o nouă secție pediatrică cu îngrijire paliativă integrată la București. Google oferă organizațiilor neguvernamentale din România posibilitatea de a câștiga până la 10.000 USD pe lună pentru utilizarea Google AdWords. În 2016, gala filantropică anuală organizată de ARC a evidențiat 270 de inițiative filantropice în valoare de aproape 23 de milioane USD atât din partea companiilor, cât și a donatorilor individuali, față de 20 de milioane USD, ce fuseseră calculați în 2015.

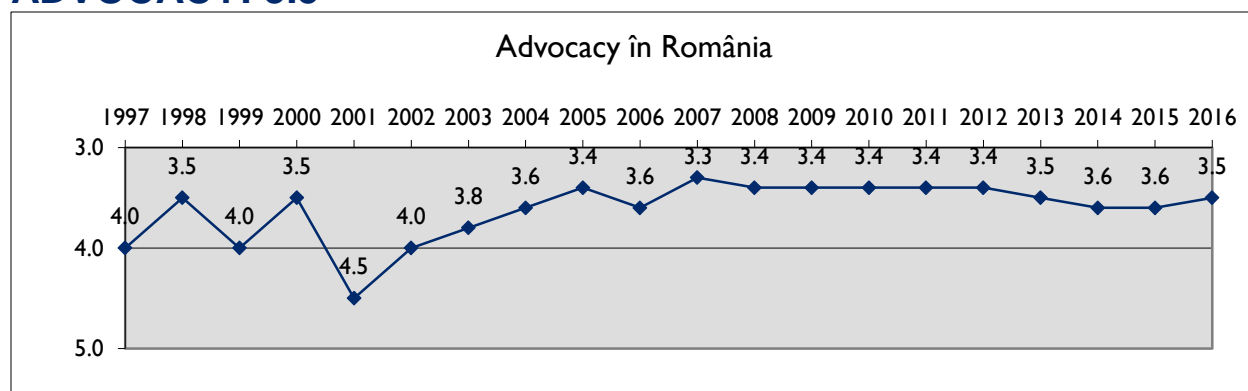
OSC-urile au avut mai puțin acces la sursele tradiționale de finanțare în 2016. Fondurile Structurale Europene 2014-2020 nu au început încă să fie distribuite, deși au fost lansate mai multe cereri de propuneri, iar cererile erau încă în evaluare la finele anului. Toate proiectele finanțate prin Fondul ONG, parte a Granturilor SEE, au fost finalizate în aprilie 2016. Valoarea totală a proiectelor finanțate a fost de peste 31 milioane USD. În 2016, SEE și UE au reinnoit acordurile pentru un alt mecanism financiar al SEE pentru perioada de programare 2014-2021; alocarea pentru România va fi de aproximativ 524 milioane USD, o creștere de 204 milioane USD față de perioada 2009-2014. Din această sumă, mai mult de 48 de milioane de USD vor fi alocate OSC-urilor. Pe baza experienței anterioare a acestui program, se preconizează că prima cerere de proiecte va fi lansată la începutul anului 2018.

În 2016, patruzeci și nouă de proiecte evaluate în valoare de peste 5 milioane de USD au fost selectate pentru finanțare de la Fondul tematic pentru societatea civilă – Schema de grant pentru ONG-uri, o schemă de finanțare în cadrul Programului de cooperare elvețiano-român, și au început implementarea. Scopul Fondului tematic pentru societatea civilă este de a promova contribuția OSC-urilor ca actori importanți în dezvoltarea societății și de a consolida participarea civică. Mai mult, ca și în anul precedent, Fondul de Inovare Civică, susținut de Romanian-American Foundation și mai multe companii private, a lansat o cerere de propuneri cu o valoare totală de 275.000 USD. Programul are două componente: inovarea civică și mobilizarea civică pentru a susține îmbunătățirea accesului la energie în comunitățile sau grupurile vulnerabile. Aproximativ douăzeci de proiecte vor fi finanțate în cadrul programului și vor începe să se desfășoare în 2017.

Unele OSC-uri își completează veniturile prin furnizarea de servicii sau vânzarea de produse. De exemplu, Fundația “Pentru Voi” menține două ateliere protejate care angajează persoane cu dizabilități. În 2016, aceste ateliere protejate au generat aproximativ 1,3 milioane USD, sau 67%, din venitul total al fundației. Totuși, acest nivel de generare a veniturilor este foarte rar întâlnit în rândul OSC-urilor din România.

În general vorbind, OSC-urile sunt transparente în ceea ce privește sursele de finanțare. Majoritatea OSC-urilor publică rapoarte anuale care includ cifre financiare. OSC-urile efectuează, de asemenea, audituri financiare independente, audituri care vizează în special cheltuielile lor din granturi, pentru a satisface cerințele donatorilor.

ADVOCACY: 3.5

Capacitatea de advocacy s-a îmbunătățit în 2016, întrucât cooperarea cu guvernul a fost extinsă, ceea ce a dus la o serie de reușite în advocacy și influențarea politicilor publice.

Pe tot parcursul anului, guvernul și-a manifestat deschiderea spre consultarea cu OSC-urile. În martie, Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic, înființat la sfârșitul anului 2015, a adoptat un memorandum oficial care impune mai multă transparență în activitatea guvernului. Acest lucru a determinat alte autorități să publice informațiile de interes public cu mai multă acuratețe și într-un mod mai accesibil.

Guvernul a pus în valoare expertiza OSC-urilor în dezvoltarea de politici publice în 2016. Spre exemplu, mai mult de jumătate dintre cele patruzeci și șapte de politici publice incluse într-un pachet de măsuri împotriva sărăciei au fost legate de proiectele deja pilotate de OSC. La mijlocul anului, guvernul a adoptat o nouă strategie anticorupție (2016-2020), care s-a bazat pe mai multe consultări cu OSC. Președinția română a lansat, de asemenea, o dezbatere națională privind educația și cercetarea, pe o perioadă de doi ani, pentru a defini obiectivele naționale într-un mod participativ.

Cu toate acestea, guvernul a continuat să adopte decizii importante prin ordonanțe de urgență - evitând procedurile obișnuite, mai lungi, dar transparente. În plus, transparența autorităților locale nu s-a îmbunătățit mult în 2016, a scăzut chiar în unele localități. Un raport lansat în decembrie de către Asociația ActiveWatch a indicat că Primăria Generală a Municipiului București a anunțat doar pentru dezbatere doar șapte din cele 149 de propuneri pe care le-a luat în considerare în a doua jumătate a anului.

Mai multe inițiative de advocacy ale OSC au influențat cu succes politicile publice în 2016. Datorită campaniei de advocacy derulate de Asociația Elevilor din Constanța, Consiliul Național al Studenților și Salvați Copiii România, guvernul a oferit finanțarea necesară pentru acoperirea integrală a costurilor de călătorie ale elevilor către școală (pentru distanțe de până la 50 km). Teach for România a convins guvernul să ofere stimulente profesorilor ca să lucreze în școli cu elevi aflați în situație de vulnerabilitate și cu rate mari de abandon școlar, în timp ce Salvați Copiii România a susținut cu succes finanțarea pentru achiziționarea de echipament spitalicesc pentru îngrijirea nou-născuților. Ca răspuns la propunerile unui grup de organizații neguvernamentale conduse de World Wildlife Fund, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice a lansat o aplicație care permite cetățenilor să verifice legalitatea oricărui transport de lemn. După șaisprezece ani de campanie împotriva unui exploatare aurifere din Roșia Montană, în 2016, Ministerul Culturii a inițiat procesul de înregistrare a sitului minier pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, ceea ce ar face imposibilă realizarea proiectului minier.

De asemenea, Consiliul Național al Elevilor a reușit să facă lobby pentru adoptarea Statutului elevilor, care reglementează obligațiile elevilor, precum și drepturile acestora, cum ar fi dreptul de a fi consultat cu privire la curriculum sau de a oferi feedback anonim despre cadrele didactice. O propunere legislativă privind înființarea unui Avocat al copilului, propunere mai veche a OSC-urilor pentru consolidarea

drepturilor copiilor, a fost formulată în parlament și era în curs de dezbateri la momentul redactării acestui material.

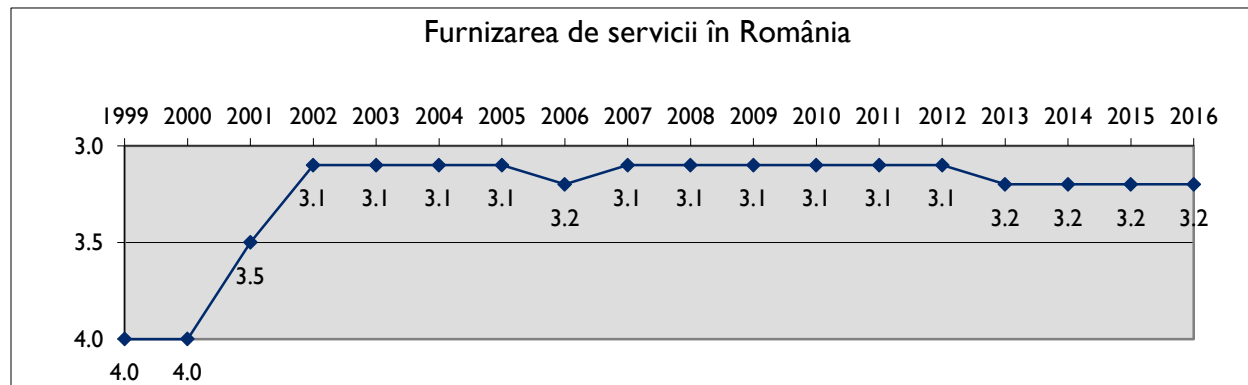
O inițiativă legislativă cetățenească, cu aproape trei milioane de semnături, a fost înaintată parlamentului în mai. Inițiativa, susținută de treizeci de organizații și de Biserica Ortodoxă, propune un referendum național pentru modificarea Constituției României pentru a include o definiție mai restrictivă a familiei ca uniune dintre bărbat și femeie, în loc de uniunea a doi soți, așa cum este specificat în prezent. Chiar dacă dreptul comun nu permite căsătoria homosexuală în România, o serie de organizații naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului și antidiscriminării au catalogat propunerea ca încălcând dreptul la viața privată și căsătorie. După ce Curtea Constituțională a validat inițiativa, parlamentul a recunoscut-o și va dezbate subiectul în 2017.

Organizațiile de observatori au contribuit semnificativ la monitorizarea alegerilor locale și parlamentare în 2016 și au făcut recomandări pentru îmbunătățirea actualei legislații vizând alegerea oficialilor locali. De exemplu, primarii sunt aleși într-un singur tur, ceea ce poate duce la instalarea unui primar cu foarte puține voturi. OSC-urile au propus un sistem cu două tururi, cu un tur final între cei doi concurenți rezultați din prima rundă, care ar permite mai multor cetățeni să își vadă votul reflectat în rezultatul alegerilor. Organizațiile pentru drepturile omului au criticat puternic nominalizarea cu specific de extremă dreapta a Partidului Național Liberal pentru Primăria Municipiului București. În urma acestei presiuni, partidul și-a retras candidatul și a făcut o nouă nominalizare.

În 2016, Greenpeace și Bankwatch au dat în judecată guvernul pentru a preveni exproprierile abuzive din satul Runcurel, iar APADOR-CH a dat în judecată în mod repetat Ministerul Sănătății pentru o chestiune privind accesul la informații referitoare la reacția sa în tragicul incendiu din clubul Colectiv din 2015. Nicio decizie nu a fost luată în oricare dintre aceste cazuri până la finalul anului.

OSC-urile au pledat, de asemenea, pentru schimbări legislative ce le îmbunătățesc activitatea. În noiembrie 2016, Legea pentru reducerea risipei alimentare a fost adoptată, încurajând comercianții de alimente să doneze alimente care se apropie de data expirării către OSC-uri sau întreprinderi sociale.

FURNIZAREA DE SERVICII: 3.2

Furnizarea de servicii în rândul OSC nu s-a schimbat semnificativ în 2016. OSC-urile oferă servicii într-o varietate de domenii, inclusiv servicii sociale și de bază precum sănătatea și educația, dar și alte domenii, precum dezvoltarea economică, protecția mediului, buna guvernare și creșterea implicării civice. Există încă disparități semnificative în ceea ce privește numărul de organizații care oferă servicii în mediul rural și cel urban. Deși OSC-urile derulează rar evaluări specifice ale nevoilor la nivel comunitar, ele furnizează servicii relevante grupurilor vulnerabile și abordează problemele din agenda publică.

Think tank-urile monitorizează alocarea fondurilor publice. De exemplu, Expert Forum a monitorizat atribuirea contractelor publice în perioadele pre-electorale, în timp ce ActiveWatch a monitorizat

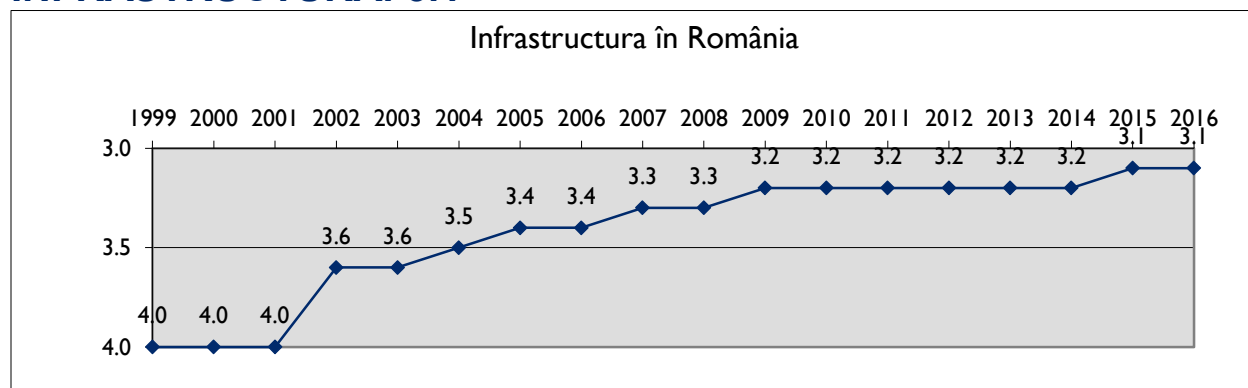
cheltuielile publice realizate de Primăria Municipiului București. Societatea Academică din România a analizat alocarea fondurilor publice instituțiilor de învățământ superior și a formulat recomandări pentru un mecanism de finanțare mai puțin discreționar. Societatea Academică din România se ocupă, de asemenea, de integritatea universităților publice din România și oferă consiliere juridică studenților și profesorilor pentru a facilita raportarea practicilor ilegale și netransparente în universitățile publice.

OSC-urile care oferă servicii sociale ajută diferite grupuri vulnerabile prin protejarea drepturilor fundamentale și prin asigurarea unor măsuri speciale de protecție și integrare socială. De exemplu, în anul 2016, șaiszeci și trei de profesori instruiți de Asociația Teach for Romania au început să predea în peste treizeci de școli din comunitățile vulnerabile din zece județe din România. Asociația Carusel a deschis un adăpost temporar în București cu cincizeci de paturi pentru a-i ajuta pe cei fără adăpost pe timpul iernii. OSC-urile de mediu se concentrează asupra prevenirii exploatării ilegale a lemnului. Greenpeace România a lansat o platformă care permite cetățenilor să raporteze în mod direct orice caz de defrișare suspectată a fi ilegală.

Unele OSC percep taxe pentru serviciile pe care le oferă. Cursurile de formare, pe care un număr mare de organizații le oferă, reprezintă unul dintre cele mai comune exemple. Un număr tot mai mare de organizații neguvernamentale au creat, de asemenea, întreprinderi sociale care colectează venituri în beneficiul grupurilor țintă. De exemplu, Fundația Alături de Voi din Iași a dezvoltat UtilDeco, o întreprindere care include soluții de arhivare, o tipografie, o agenție de turism și o croitorie industrială.

În anul 2016, guvernul a cooperat strâns cu societatea civilă, recunoscând valoarea OSC-urilor în furnizarea și monitorizarea serviciilor sociale și oferindu-le mai multe oportunități de a participa la procesul de luare a deciziilor. De exemplu, Coaliția împotriva sărăciei, înființată de guvern, cuprinde 46 de ONG-uri și instituții publice și își propune să îmbunătățească programele existente de reducere a sărăciei și implementarea acestora. În timp ce finanțarea publică a serviciilor OSC a scăzut în 2016, OSC-urile au încă acces la o serie de programe de finanțare și subvenții publice, așa cum este descris mai sus.

INFRASTRUCTURĂ: 3.1

Infrastructura care sprijină sectorul OSC a rămas neschimbată în 2016. În timp ce coalițiile tradiționale ale OSC-urilor nu sunt la fel de active, cele informale prind teren. Centrele de resurse ale OSC-urilor și organizațiile ce derulează programe de finanțare există, însă nu pot satisface în totalitate nevoile sectorului societății civile.

Zeci de OSC-uri, inclusiv CeRe, Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi și Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat ProVobis, acționează ca și centre de resurse și oferă sprijin OSC-urilor pe o serie de tematici. Majoritatea acestor organizații se află în București și în alte orașe mari; OSC-urile din comunitățile mai mici au, prin urmare, acces limitat la serviciile lor. Serviciile acestor centre depind în mare măsură de finanțarea disponibilă. Pauza dintre perioadele de programare aferente fondurilor UE au afectat serviciile pe care le-au furnizat în 2016.

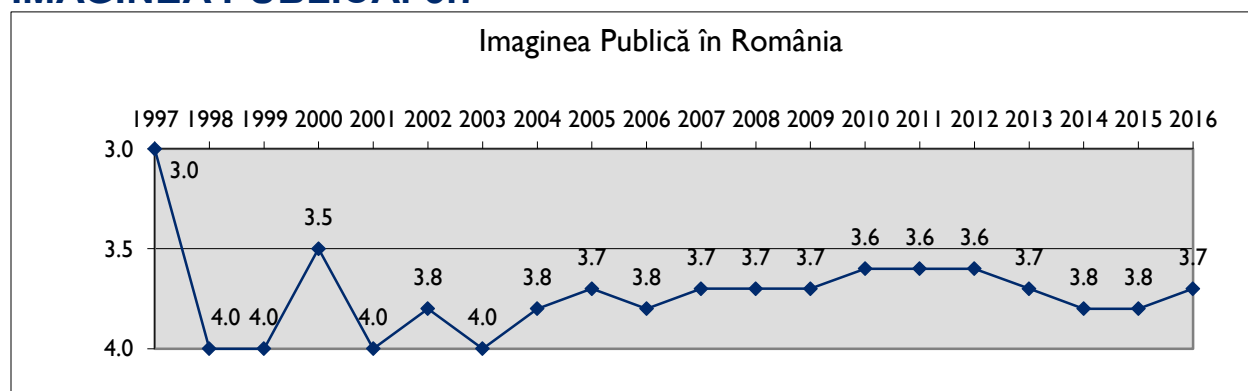
În 2016, rețeaua de fundații comunitare a crescut cu un membru la șaisprezece organizații, toate acestea colectând fonduri la nivel local pentru finanțarea și implementarea proiectelor comunitare. În 2016, Fondul Științescu, care sprijină profesorii de științe exacte să încurajeze elevii să se implice în domeniile lor de studiu, s-a derulat în patru locații din întreaga țară. Fondul a fost gestionat de fundațiile comunitare locale, cu sprijinul Federației Fundațiilor Comunitare din România. În general, totuși, accesul la finanțare la nivel local este încă limitat, în special în zonele rurale.

Unele coaliții formale ale OSC au fost mai puțin active în 2016, în parte din cauza finalizării programelor de finanțare dedicate. De asemenea, datorită relației mai bune cu guvernul și deschiderii unor canale mai directe de advocacy, multe organizații au simțit o nevoie mai redusă de a lucra împreună pentru a-și promova obiectivele. În același timp, însă, coalițiile informale au devenit mai puternice. De exemplu, în primăvară, treisprezece grupuri civice din diferite cartiere din capitala au înființat Rețeaua Civică București pentru a promova participarea cetățenească și responsabilizarea autorităților locale. De asemenea, mai multe parteneriate, cum ar fi Frontul Comun pentru Dreptul la Locuire, care activează în București și Cluj-Napoca, au lucrat informal pentru a întări dreptul la condiții de trai decente.

OSC-urile au acces la oportunități de formare, inclusiv online. În 2016 a fost organizată o gamă variată de webinarii gratuite pentru societatea civilă. Subiectele au inclus strângerea de fonduri, planificarea financiară, scrierea de proiecte, managementul organizațional, advocacy și comunicarea nevoilor persoanelor cu dizabilități. TechSoup și-a continuat, de asemenea, cursurile în domeniul abilităților digitale la Școala Digitală pentru ONG-uri.

Unele organizații ale societății civile recunosc din ce în ce mai mult avantajele de a lucra împreună cu diferiți profesioniști, cum ar fi jurnaliștii de investigație sau experții IT specializați în proiectarea aplicațiilor și în prelucrarea de date. Cel mai vizibil parteneriat intersectorial din 2016 a fost cu guvernul central, pentru Coaliția anti-sărăcie. Prin intermediul Coaliției, OSC-urile și guvernul s-au întâlnit în mod regulat, OSC-urile oferind feedback și propuneri privind politicile guvernamentale care vizează sărăcia, concentrându-se pe canalizarea politicilor pentru finanțarea priorităților pentru noile programe structurale UE.

IMAGINEA PUBLICĂ: 3.7

Imaginea publică a OSC-urilor, în special percepția guvernului asupra sectorului, s-a îmbunătățit în 2016. Cu toate acestea, acuzațiile partidelor politice că OSC-urile acționează ca agenți străini subminează percepția publică a OSC-urilor, stopând oarecum această îmbunătățire.

Potrivit datelor din 2016 din partea INSCOP, încrederea publicului față de OSC a crescut ușor în prima jumătate a anului, 32,6% dintre respondenți declarând că au “multă” sau „foarte multă încredere” în OSC în martie 2016, față de 30,2% la sfârșitul anului 2015. Cu toate acestea, nivelul de încredere în OSC este încă destul de scăzut în comparație cu alte instituții sociale și private incluse în analiză, cum ar fi

universitățile, mass-media și bisericile. Mai mult, această îmbunătățire a fost compensată negativ de apariția finanțării Soros ca subiect de campanie electorală, ceea ce OSC-urile consideră că a afectat percepția publică a societății civile, în special în rândul celor care interacționează rar sau chiar niciodată cu OSC-urile.

Cu prezența crescută a foștilor activiști ai OSC în guvern și deschiderea instituțiilor publice către consultări publice, percepția guvernului privind OSC-urile s-a îmbunătățit. Premierul a participat la evenimente importante ale societății civile, cum ar fi Gala Societății Civile și Forumul Societății Civile din Europa Centrală și de Est din București, în timp ce Ministrul pentru Consultare Publică și Dialog Civic a fost primul ministru român care a participat la Marșul Diversității.

Îmbunătățirea relațiilor guvernamentale a dus la o mai bună acoperire în media a proiectelor și activităților OSC-urilor, în special în prima jumătate a anului. Diferitele inițiative care implică parteneriate între guvern și OSC au câștigat interesul mass-media, atât televiziunii, cât și publicațiilor tipărite, contribuind la o mai bună înțelegere a rolului societății civile. Cu toate acestea, îmbunătățirea a fost anulată de caracterizarea OSC ca agenți ai intereselor străine în timpul campaniei electorale. Jurnaliștii populari au preluat pe scară largă acest mesaj, emis în special de politicieni care încearcă să denigreze oponenții politici care proveneau din OSC. Poveștile legate de acest subiect, chiar dacă nu au fost verificate, au evoluat ușor, mai ales online.

OSC-urile continuă să-și promoveze rezultatele on-line, atât pe site-urile lor, cât și prin intermediul rețelelor sociale, precum și prin diverse evenimente publice. Gala Premiilor Participării Publice, ONGFest, Gala Națională de Excelență în Asistență Socială, Gala Națională de Voluntariat și Gala Solidarității Internaționale sunt doar câteva dintre evenimentele naționale anuale care au avut loc în 2016. OSC-urile își promovează realizările și prin evenimente locale, cum ar fi târgurile de ONG-uri din județele Brașov și Mureș.

Multe, dar nu toate, OSC publică rapoarte anuale de activitate, în principal pentru a satisface cerințele donatorilor, nefiind obligate din punct de vedere legal să facă acest lucru. Deși s-au făcut diverse încercări de elaborare a unui cod de etică sau de conduită pentru sectorul OSC de-a lungul anilor, aceste eforturi nu au beneficiat de sprijin semnificativ sau de acceptare în rândul OSC-urilor și nu s-a făcut niciun progres în acest sens în 2016.

Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile este un instrument analitic cheie care măsoară progresul sectorului societății civile din regiunile Europa Centrală și de Est și Eurasia. Indexul urmărește evoluția sectorului civil în douăzeci și nouă de țări în ultimii douăzeci de ani. Indexul examinează mediul general propice pentru societatea civilă, cu accent pe dimensiunile juridică, de capacitate organizațională, sustenabilitate financiară, de advocacy, furnizare de servicii, infrastructură și imagine publică ale organizațiilor societății civile. Fiecare dimensiune este evaluată pe baza unei scări de șapte puncte, unde 1 indică un nivel foarte avansat de dezvoltare și 7 indică un nivel scăzut de dezvoltare. Indexul este dezvoltat de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, în parteneriat cu organizații locale din fiecare dintre țările analizate.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile la office@fdsc.ro.

Versiunea în limba engleză a Indexului Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile 2016 pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia poate fi accesată la adresa: <http://www.usaid.gov/europe-eurasia-civil-society>.